

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittamiseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Personaldimensioneringen torde vara lämplig. I tvåspråkiga kommuner är det viktigt att komma ihåg skyldigheten att ordna äldreomsorg på både finska och svenska. Tillgången till svenskkunnig personal är redan i nuläget en utmaning i många kommuner och dimensioneringen kommer troligtvis att göra utmaningen större. Om en verksamhetsenhet har svenskspråkiga klienter bör man säkerställa att det i varje arbetsskift finns svenskkunnig personal med lämplig utbildning. Klienter i livets slutskede bör garanteras en skötare som talar klientens språk finska eller svenska.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

-

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

-

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

-

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

Eftersom RAI-systemet används när man tillsammans med klienten utreder dennas funktionsförmåga och servicebehov, är det en förutsättning att RAI-instrumenten finns tillgängliga på både finska och svenska för att utredningen ska vara effektiv och ändamålsenlig. För att resultatet entydigt ska kunna tolkas förutsätts att personalutbildning i RAI-systemet ges på både finska och svenska.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

-

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

-

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

-

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Inom social- och hälsovården är språket av stor betydelse. Klientens lagstadgade språkliga rättigheter är tryggade i grundlagen och tydligt definierade i äldreomsorgslagen, socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen samt i lagen om patientens ställning och rättigheter och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

En fungerande kommunikation mellan klient och personal är en förutsättning för en väl utförd utredning av klientens servicebehov, för tjänster som motsvarar klientens behov och för klientens välbefinnande. När det gäller social- och hälso- och sjukvårdstjänster för äldre förstärks ofta språkets betydelse. Till exempel försvagas ofta kunskaperna i andra språk än modersmålet för personer som har en minnessjukdom. Därför är det viktigt att även den språkliga miljön och kulturen tas i beaktande när äldreomsorgen och i synnerhet boendeverksamheten planeras.

I utkastet till regeringsproposition finns ett kapitel (1.4) om regeringsprogrammets innehåll. I regeringsprogrammet har man lyft upp vikten av klientens språkliga rättigheter inom äldreomsorgen och konstaterat att "Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna ska tryggas i alla tjänster för äldre." Det är viktigt att regeringens intentioner lyfts fram även i denna regeringsproposition, eftersom lagändringar har betydelse för tillgången till tjänster för äldre på deras eget språk.

I utkastet till regeringsproposition finns ett kapitel (2.1) om lagstiftning och praxis. I kapitlet behandlas bland annat grundlagens och substanslagarnas bestämmelser. Eftersom klienternas språkliga och kulturella rättigheter är mycket viktiga inom social- och hälsovården, vore det bra att åtminstone nämna 17 § i grundlagen om rätt till eget språk och egen kultur, men gärna även substanslagarnas språkbestämmelser eftersom de har en stor betydelse när tvåspråkiga kommuner ordnar social- och hälso-tjänster.

I utkastet till regeringsproposition finns ett kapitel om konsekvenser för de språkliga rättigheterna (4.4.6). Folktinget anser att det är väldigt bra att det i utkastet till proposition gjorts en bedömning av de språkliga konsekvenserna, eftersom språket spelar en så stor roll inom äldreomsorgen. Med hänvisning till regeringsprogrammets skrivningar och till justitieministeriets Anvisning för bedömning av språkliga konsekvenser (46/2016), framhåller vi emellertid att en grundligare bedömning bör göras. I bedömningen konstateras att utmaningarna att rekrytera svenskspråkig arbetskraft kan bli större, när behovet av arbetskraft snabbt växer. Det här är en utmaning som finns inom hela social- och hälsovården och som kräver en systematisk utredning av tillgången och efterfrågan på svenskkunnig arbetskraft. Vi föreslår att konsekvensbedömningen kompletteras med att uppmärksamma behovet av en dylik utredning. Vi föreslår också att bedömningen kompletteras med en redogörelse för hur stor del av RAI-systemet som finns att tillgå på svenska och hur stor del som bör skaffas, så att tillgången till olika RAI-instrument säkerställs på både finska och svenska.

Lindholm Johanna
Svenska Finlands folkting